

Sociale partners aan zet bij pensioenen

15 april 2010 | Het Financieele Dagblad

Robert Goudriaan

Uitvoerders en adviseurs zien problematiek vooral als uitvoeringsvraagstuk en niet als principiële kwestie

Binnen enkele jaren is 'Nederland Pensioenland' tweemaal overvallen door onvoorzien zwaar weer. Beide keren reageerde de sector in eerste instantie met een mix van zwijgzaamheid, ontkenning en relativering. Inmiddels hebben de commissies Frijns en Goudswaard de sector de helpende hand geboden om achtergronden te duiden. De analyse valt niet mee: onze pensioensvoorziening is in haar huidige vorm onhoudbaar en moet fundamenteel worden aangepast om erger te voorkomen.

Dat brengt mij op het slechte nieuws: de reacties van pensioenuitvoerders. Die benaderen de pensioenproblematiek ten onrechte als een uitvoeringsvraagstuk, een meer administratieve dan principiële kwestie. Alsof duidelijker startbrieven, uniforme pensioenoverzichten en toeslagenlabels de problematiek oplossen en er verder geen fundamentele herziening van ons pensioenstelsel meer nodig zou zijn.

Er zijn genuanceerde reacties, maar het merendeel van de berichten uit de sector kenmerkt zich als vanouds door behoudzucht en een hoog gehalte aan wat ik noem: 'Wij van WC-eend adviseren WC-eend.'

De huidige, fundamentele problematiek is geen kwestie van pensioenuitvoerders en deelnemers, maar speelt eerst en vooral tussen werkgevers en werknemers. Sociale partners hebben pensioenafspraken gemaakt die niet langer houdbaar zijn. Dit betekent dat de vier pijlers van het pensioencontract (pensioenniveau, indexatie, mate van zekerheid en premie) opnieuw op elkaar zullen moeten worden afgestemd binnen het kader van arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen.

Pensioenuitvoerders en hun adviseurs spelen daarbij een ondergeschikte rol; ze moeten sociale partners enkel behoeden voor constructiefouten in de nieuw te maken pensioenafspraken; in de eerste plaats natuurlijk voor constructiefouten bij het opnieuw afstemmen van de genoemde vier pijlers van het pensioencontract (pensioenniveau, indexatie, mate van zekerheid en premie). In zekere zin is sprake van een tweede kans; blijkens de rapporten van Goudswaard en Frijns hebben pensioenuitvoerders dat eerder kennelijk verzuimd.

In de tweede plaats moeten pensioenuitvoerders administratief uitvoerbare, en communiceerbare, pensioenafspraken regelen. Ook hier hebben pensioenuitvoerders een eerdere kans gemist. Overigens zijn sociale partners destijds wel heel gemakkelijk over de uitvoeringsbezwaren heen gestapt.

De grote uitdaging voor pensioenuitvoerders en hun adviseurs is om zich in de geschetste rol objectief, en waarschijnlijk ook kwetsbaar op te stellen. Dat viel al bepaald niet mee en is er nu zeker niet gemakkelijker op geworden.

Vanwege de grote (commerciële) belangen is het beter dat sociale partners 'uitvoeringsonafhankelijk' advies inwinnen. Advies waarbij belangen noch bij de huidige uitvoeringsopzet, noch bij mogelijke alternatieven een rol spelen.

Voorlopig moeten pensioenuitvoerders vooral op de winkel passen. Dat is in de huidige tijd al moeilijk genoeg. Voor wat de toekomstige inrichting van ons pensioenstelsel betreft zijn eerst de sociale partners aan zet.

Robert Goudriaan is pensioenadviseur-actuaris bij werkgeversvereniging AWWN